

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового та аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Декоративна дендрологія

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність Н4 Лісове господарство

шифр і назва

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та

ветеринарна медицина

шифр і назва

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 10 від 25 червня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Декоративна дендрологія
Викладач (-і)	Дмитрик Павло Миколайович
Контактний телефон викладача	097-839-74-89
E-mail викладача	pavlo.dmytryk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультування проводиться за розкладом консультацій викладача, який розміщений на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Декоративна дендрологія» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системних знань про різноманіття декоративних деревних і кущових рослин, їх біологічні, екологічні та декоративні властивості, а також особливості використання у зеленому будівництві та ландшафтному дизайні. Курс охоплює вивчення морфологічних ознак, життєвих форм, сезонної декоративності, інтродукції та акліматизації деревних рослин у різних природно-кліматичних умовах.</p> <p>У процесі вивчення дисципліни розглядаються основи систематики та номенклатури декоративних деревних рослин, їх вимоги до ґрунтово-кліматичних умов, стійкість до біотичних і абіотичних чинників, а також принципи підбору асортименту для різних типів насаджень. Значна увага приділяється практичному використанню декоративних порід у парках, скверах, садах, лісопаркових та рекреаційних зонах, а також питанням збереження біорізноманіття.</p> <p>Вивчення дисципліни забезпечує набуття компетентностей, необхідних для професійної діяльності у сфері лісового та садово-паркового господарства, озеленення населених пунктів і формування стійких та естетично привабливих ландшафтів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою навчальної дисципліни «Декоративна дендрологія» є формування у здобувачів вищої освіти ґрунтовних теоретичних знань і практичних навичок щодо розпізнавання, систематики, біологічних та екологічних особливостей декоративних деревних і кущових рослин, а також оволодіння принципами їх раціонального добору й використання у зеленому будівництві,</p>	

ландшафтному дизайні та озелененні населених пунктів з урахуванням природно-кліматичних умов і вимог сталого розвитку.

Цілі навчальної дисципліни:

- формування базових теоретичних знань з декоративної дендрології як складової фахової підготовки бакалавра;
- ознайомлення з систематикою, класифікацією та номенклатурою декоративних деревних і чагарникових рослин;
- вивчення морфологічних, біологічних та екологічних особливостей основних декоративних видів;
- формування уявлень про декоративні властивості рослин та їх сезонну динаміку;
- оволодіння принципами добору асортименту деревних рослин для різних типів озеленення;
- набуття навичок оцінювання життєздатності, стійкості та екологічної доцільності використання рослин;
- формування здатності застосовувати отримані знання у практичній діяльності з озеленення та благоустрою територій;
- розвиток екологічного мислення та відповідального ставлення до збереження біорізноманіття.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

Загальні компетентності:

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.

ФК11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

ФК12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

Результати навчання:

ПРН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.

ПРН6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

ПРН15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

ПРН16. Організувати результативні та безпечні умови праці.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
Практичні	12
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/вибіркова
Четвертий	Н4 Лісове господарство	Другий	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Загальні відомості про декоративні якості деревних рослин. Зміни декоративних якостей деревних рослин протягом року та їх використання в садово-парковому будівництві.	2	1	6
Тема 2. Життєві форми та розміри рослин як елементи декоративності. Декоративне значення форми стовбура, крони, текстури кори, інтенсивності росту рослин, їх довговічність.	2	4	6
Тема 3. Будова, розміри та орнамент листків як елементи декоративності рослин. Прості, складні, черешкові, сидячі листки, системи жилкування, форма листової пластинки та їх країв, міжвузля, прилистники, фактура, листовая мозаїка, забарвлення листа як декоративні якості рослин.	2		6

Тема 4. Декоративні якості квіток. Будова, форма, розміри, колір, запах квіток і суцвіття як елементи декоративності рослин. Строки та тривалість цвітіння декоративних рослин.	2	3	6
Тема 5. Декоративні якості плодів. Розміри, форма, колір шишок і плодів як декоративні якості рослин. Зміна декоративності плодів у процесі досягання. Декоративні форми плодових рослин.	2		6
Тема 6. Тривалість та строки вегетації, цвітіння, досягання плодів рослин, їх значення в садово-парковому будівництві. Вічнозелені та листопадні рослини.	2	2	6
Тема 7. Особливості мікроклімату та ґрунтових умов у населених пунктах. Температура, склад повітря, світло. Температурний, повітряний, водний, сольовий режими ґрунту. Роль деревних рослин у покращанні мікроклімату в населених пунктах.	2		8
Тема 8. Мистецтво зміни форми деревних рослин. Загальні відомості про топіарне мистецтво. Деревні види придатні для створення солітерів, лінійних насаджень, деревних груп і масивів, формованих стін і живих огорож, бордюрів і вертикального озеленення. Основні елементи композицій із зелених насаджень.	2	2	8
Тема 9. Асортимент деревних рослин для садово-паркового будівництва в Лісостепу, Поліссі, Степу України.	2		8
ЗАГАЛЬНА:	18	12	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Поточний контроль на практичних заняттях – до 50 балів за семестр; поточний контроль на лекціях – до 40 балів за семестр; контроль самостійної роботи – до 10 балів за семестр. Сумарний підсумковий контроль – до 100 балів (сума балів за поточний контроль на практичних і лекційних заняттях та самостійної роботи).</p> <p>Шкала оцінювання: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf</p>		
7. Політика навчальної дисципліни			

Академічна доброчесність дотримується при вивченні дисципліни. Зокрема не допускається списування під час проведення поточних та підсумкових контрольних заходів, самостійного виконання навчальних завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Вимагається застосовування посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Відвідування занять є обов'язковим. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю, а з іншої причини – у вигляді співбесіди. Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні негативні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття, до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп. У випадку пропуску більше 50 % часу аудиторного навантаження студент не допускається до іспиту.

Неформальна освіта. Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється «ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>). Процедура перезарахування здійснюється при співпадінні назви неформальної активності з назвою освітнього компоненту та кількістю кредитів. Для перезарахування кредитів неформальної освіти створюється комісія для прийняття рішення. Результати навчання, які отримані у неформальній освіті, враховуються при оцінюванні самостійної Роботи студентів з відповідних дисциплін.

8. Рекомендована література

Основна література

1. Бойко Т. О. Інтродукція декоративних деревних рослин: навч. посіб. — Київ: Фітосоціоцентр, 2010. — 216 с.
2. Бродович Т. М. Декоративна дендрологія: навч. посіб. — Київ: Либідь, 2001. — 296 с.
3. Кохно М. А., Пархоменко Л. І., Зарубенко А. У. та ін. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина І. Довідник ; за ред. М. А. Кохна. — Київ: Фітосоціоцентр, 2002. — 448 с., іл.
4. Кохно М. А., Трофименко Н. М., Пархоменко Л. І. та ін. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина ІІ. Довідник ; за ред. М. А. Кохна та Н. М. Трофименко. — Київ: Фітосоціоцентр, 2005. — 716 с., іл.
5. Кохно М. А., Гордієнко В. І., Захаренко Г. С. та ін. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева й кущі. Голонасінні:

- довідник ; за ред. М. А. Кохна, С. І. Кузнецова. — Київ: Вища школа, 2001. — 207 с., іл.
6. Заячук В. Я. Дендрологія. Голонасінні: навч. посіб. — Львів: ТзОВ «Фірма Камула», 2005. — 176 с.
 7. Заячук В. Я. Дендрологія. Покритонасінні: навч. посіб. — Львів: ТзОВ «Фірма Камула», 2004. — 408 с.
 8. Заячук В. Я. Дендрологія: підручник — Львів: Апріорі, 2008. — 656 с.
 9. Калініченко О. А. Декоративне садівництво і дендрологія: підручник. — Київ: Вища школа, 1993. — 351 с.
 10. Кохно М. А., Курдюк А. М. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі: монографія. — Київ: Фітосоціоцентр, 2007. — 424 с.
 11. Мазепа В. Г. Деревні рослини в озелененні: навч. посіб. — Львів: Світ, 2005. — 192 с.

Допоміжна

1. Галактіонов І. І. Декоративні рослини природної флори України: довідник. — Київ: Вища школа, 1977. — 325 с.
2. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія: навч. посіб. — Київ: Вища школа, 2003. — 199 с.
3. Кохно М. А., Кузнецов С. І. Методичні рекомендації щодо добору дерев та кущів для інтродукції в Україні. — Київ: Фітосоціоцентр, 2005. — 48 с.
4. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць: підручник. — Львів: Світ, 2005. — 456 с.
5. Лаптев О. О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення. — Київ: Фітосоціоцентр, 2001. — 128 с.
6. Липа О. Л. Дендрологія з основами акліматизації. — Київ: Вища школа, 1977. — 224 с.

Інформаційні електронні ресурси

1. The Plant List — міжнародна номенклатурна база рослин: www.theplantlist.org
2. Plants of the World Online (Kew) — таксономія та поширення рослин: powo.science.kew.org
3. GBIF (Global Biodiversity Information Facility) — база даних про біорізноманіття: www.gbif.org
4. USDA Plants Database — біологічні та екологічні характеристики рослин: plants.sc.egov.usda.gov
5. Encyclopaedia of Life (EOL) — довідкова інформація про види: eol.org

Викладач Дмитрик П.М.,
доцент